

AŞIYLA İLGİLİ BİLGİ KİRLİLİĞİ ENDİŞEYİ BERABERİNDE GETİRİYOR; SAĞLIK SEKTÖRÜ VE EKONOMİ ETKİLENİYOR

Son zamanlarda randevu almayanların veya aldığı randevuya gitmeyenlerin sayısında artış olduğuna dikkati çeken Dr. Mehmet Başçılar, bunun bilgi kirliliğinin beraberinde gelen psikolojik ve sosyal nedenlerden dolayı olduğunu söyledi. Cezai yaptırımın olmamasının da randevu iptallerinde etkili olduğuna vurgu yaptı.

Son zamanlarda aşı randevularında, bilgi kirliliği ve endişeye bağlı olarak aksaklık yaşandığını dile getiren İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Mehmet Başçılar, halkın bilinçlendirilmesi gerektiğine dikkat çekti. Başçılar, birçok kişinin aşı randevusunu almaması veya aldığı randevuya gitmemesinin halk sağlığı, sağlık sektörü ve ekonomiye etkilerini anlattı.

Sağlık Bakanlığı'nın aşı ve aşı ile ilgili randevular konusunda çalışmalarını özveriyle yürüttüğünü dile getiren Başçılar, "Bugün itibariyle yaklaşık 25 milyon doz aşının uygulandığını biliyoruz. Bu aşı kriterleri özellikle belirli yaş ve nüfus grupları odağında ilerliyor. Aşı sırası gelenler e-nabız, e-devlet ya da merkez hekim randevu sistemi üzerinden randevu alarak yerine getirilebiliyor. Yine aynı şekilde randevular, randevu öncesinde aynı usullerle iptal edilebiliyor. Hiç şüphesiz aşının koronavirüse karşı koruyuculuğu, etkinliğine dair sayısız araştırma var. Bu şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortada. Bu nedenle halk sağlığının korunması noktasında aşının önemli bir gereklilik olduğu karşımıza çıkıyor" dedi.

KİRLİ BİLGİ ENDİŞEYİ ARTTIRIYOR

Bireylerin sistem üzerinden aldıkları randevulara gitmemesi ya da randevu almamasının farklı boyutlarda incelenebileceğini söyleyen Başçılar, bunun nedenleri arasında ise bilgi eksikliği ve endişe olduğunu belirterek, Öncelikle kişilerin hiç randevu almaması, yani aşı sırası gelmesine rağmen randevu almamasını bir boyutta inceleyebiliriz. Diğer bir boyutuyla ise aşı sırası gelip randevu alıp ama randevusuna gitmemesini inceleyebiliriz. Bunu da göz önüne almakta yarar var. Bunların arkasında çok farklı faktörler olabilir ama genel itibariyle baktığımızda bu faktörleri psikolojik ve sosyal olmak üzere iki boyutta ele alabilmek mümkün. Öncelikle şunu söylemek lazım, Türkiye'de 2021 yılı itibariyle sosyal medya kullanıcısı sayısı 60 milyon ki bu toplam nüfusun yüzde 70'ine tekabül ediyor. Bilgi kirliliği sosyal medya aracılığıyla çok daha hızlı bir şekilde yol alabiliyor, ilerleyebiliyor. Yanlış bilgilerin çok sayıda kişilere ulaşabilmesine yol açıyor. Bu da hiç şüphesiz toplumda endişeyi artırabiliyor. Öte yandan endişeyle beraber ve bilgi eksikliğini göz önüne aldığımızda kişinin güvenli alan olan evini terk etmesi, bir sağlık kurumuna gidecek olması, sağlık çalışanıyla temas edecek olması da yine bu endişeyi artırabiliyor" diye konuştu.

Endişenin, psikolojik boyutta erteleme davranışı sergilemesine neden olduğunu kaydeden Başcılar, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Alınan randevunun iptal edilebilmesinin herhangi bir hukuki yaptırımını yok. Bu da keyfi kararlar verilebilmesine yol açabilir. Konunun sosyal boyutuna bakacak olursak; kişilerin aile içerisindeki rolleri. Örneğin, yaşlı, çocuk, engelli bakımı veriyor olabilir. Aile içi roller, Türkiye’de özellikle bakım yükünün kadınlar tarafından üstlenilmek zorunda olduğunu göz önüne aldığımızda aile içi roller de aşı randevusuna gidilememesine yol açabilir.”

4 KİŞİDEN 1’İ AŞIYA İSTEKSİZ

Geçtiğimiz Nisan ayında, Ankara’da 428 kişinin katıldığı aşı ile ilgili bir araştırma yapıldığını aktaran Başcılar, araştırma ve sonuçları hakkında şu bilgileri paylaştı:

Ankara’da yapılan 428 kişinin katıldığı bir araştırmanın, geçtiğimiz nisan ayında uluslararası hakemli, saygın bir dergide sonuçları kamuoyuyla paylaşıldı. Bu araştırma sonuçlarına göre, yaklaşık her 4 katılımcıdan biri aşıya isteksiz olduğunu, yerli ve yabancı aşı olsa dahi aşıya isteksiz olduğunu belirten katılımcıların aşının yan etkileri nedeniyle endişe duyduğunu, aşının içeriği hakkında bilgi sahibi olmaması nedeniyle kaygı duyduğunu veya yurtdışından gelmesi nedeniyle aşıya mesafeli yaklaştıklarını biliyoruz. Bunun bilimsel araştırma sonuçları söyledi.”

AŞI RANDEVUSUNA GİTMEYİNCE NE OLUYOR?

Kişilerin aşı randevusu almaması ya da aldığı randevuya gitmemesinin hem sağlık hem de ekonomi alanında birçok sorunu beraberinde getirebildiğini söyleyen Başcılar, “Kişiler aşı randevusuna gitmeyince ne oluyor? Birincisi sağlık çalışanlarımızın yükü arttı. İkincisi kaynaklarımızı harcıyoruz. Maliyet artışına neden oluyor. Üçüncüsü bazı aşı türlerinin saklama koşulları son derece zorlu. Sınırlı sayıda dahi olsa, yedek liste dahi oluşturulsa, aşı israfına yol açabilir. Bunun dışında sağlık çalışanlarımızın yükünü hafifletmek ve yine o eski güzel günlerimize geri dönebilmek için en kısa sürede sırası gelen bireylerin aşı randevusunu almasını ve aşılanmasını öneriyoruz” dedi.

COVID-19 SONRASI BOYUN AĞRISINA DİKKAT

Radyoloji ve Girişimsel Radyoloji Uzmanı Prof. Dr. Onur Sıldıroğlu, koronavirüs sonrası gelişen boyun ağrıları hakkında açıklamalarda bulundu. Sıldıroğlu, “Kovid-19 sonrası tiroid iltihabı sık görülüyor” dedi.

Kovid-19 hastalığı geçirenlerde boyun ağrısının çok sık görüldüğünü söyleyen Radyoloji ve Girişimsel Radyoloji Uzmanı Prof. Dr. Onur Sıldıroğlu, “Bu ağrı özellikle boynun ön kısmında görülüyor. Bu ağrıyı araştırmak için yapılan ultrasonografide çoğu kişide ağrının tiroid bezi üzerinde yoğunlaştığını saptamaktayız. Ultrasonografide tiroid

bezinin normale göre daha koyu renkli olduğunu, yapısının bozulduğunu gözlemlemekteyiz. Bu duruma viral tiroidit deniliyor. Koronavirüsün neden olduğu bir tiroid enflamasyonu, yani iltihabı diyebiliriz” diye konuştu.

“TİROİD BEZİNE HASAR VERİYOR”

Viral tiroiditin pandemi döneminde ciddi düzeyde artış gösterdiğine değinen İstanbul Gelişim Üniversitesi Öğr. Üyesi Prof. Dr. Onur Sıldıroğlu, “Ayrıca bu durum uzun süre devam ediyor. Yapılan kontrol ultrasonografilerde ağrı geçse bile, tiroid bezine hasar verdiğini, hasarın derecesine bağlı olarak tiroid hormonlarında değişiklikler ve bazı hastalarda hipotiroidiye yol açtığını gözlemliyoruz. Buna bağlı olarak uzun dönem, hatta bazen ömür boyu tiroid hormon replasman tedavilerine ihtiyaç duyulabiliyor” ifadelerini kullandı.

Koronavirüs ve tiroid arasındaki bağlantıya değinen Sıldıroğlu şu ifadeleri kullandı:

“Pandemi öncesi nadir olarak gördüğümüz viral tiroidit ya da subakut tiroidit olarak adlandırdığımız bu durum, özellikle kış ve bahar aylarında daha çok adenovirüs ya da enterovirüs cinsinden viral enfeksiyona yakalananlarda görülen bir durum. Pandemi döneminde ise koronavirüse bağlı olarak yaşanmaya başladı. Virüsün direkt olarak tiroid bezine yayılarak enfeksiyona yol açmasından ziyade, aşırı uyarılan bağışık sistemin tiroid bezine, yani kendi dokusuna saldırmasından kaynaklandığı düşünülüyor.”

“TİROİD İLTİHABI İLE ŞAH DAMAR İLTİHABI KARIŞABİLİR”

Kovid-19 sonrası tiroid iltihabı ile karışan şah damar iltihabına dikkat etmek gerektiğine vurgu yapan Prof. Dr. Sıldıroğlu, “Pandemi sonrası artış gösteren viral tiroiditin yanı sıra tiroid bezlerinin yanından geçen karotis arter isimli halk dilinde şah damar olarak adlandırılan damar etrafında da enflamasyona bağlı ağrı sık görülmeye başladı. Biz tıp dilinde şah damarı enflamasyonuna karotidini diyoruz. Pandemi öncesinde yaptığımız ultrasonografilerde ayda-yılda bir defa gözlemlediğimiz bu durum, pandemiyle birlikte pik yaptı. Gözden kaçan bu hastalık yeni teknoloji ultrasonografi cihazlarıyla daha net bir şekilde saptanabiliyor. Kovid sonrası boyun ağrısı ile gelen hastada önce subakut tiroidit açısından ultrasonografi ile değerlendirdikten sonra eğer tiroid bezi normalse, hastanın ağrısı tiroid bezine komşu, yan taraflara doğru yayılıyorsa şah damarı doppler ultrasonografi ile inceliyoruz. Şah damar tiroid bezine bitişik olduğundan muayene sırasında bu bölgedeki ağrı subakut tiroiditle karışabiliyor. Karotidini tek başına bulunabileceği gibi büyük damar vaskülitlerinin bir uyarıcısı da olabiliyor. Kovid-19 enfeksiyonun damar iltihaplanması olarak bilinen vaskülitte yol açtığını biliyoruz. Bazı hastalarda bu durumun araştırılması, gerekirse tutulan damarın durumu ve uzunluğunun tespiti için boyun damarlarına yönelik kontrastlı MR anjiyografi işlemi yapılabilir” diye konuştu.

Prof. Dr. Sıldıroğlu, Kovid-19 sonrası boyun ağrısının ihmal edilmemesi, altta yatan sebeplerin araştırılması ve tedavi planlaması açısından boyun ultrasonu yapılmasının son derece önemli olduğuna vurgu yaptı.

OSMANLI'NIN İLK KİBRİT FABRİKASI 70 MİLYON LİRAYA SATIŞA ÇIKARILDI

Küçükçekmece'de, 19'uncu yüzyılda 2'nci Abdülhamid döneminde Fransızlar tarafından yapılan Osmanlı'nın ilk kibrit fabrikası, hisse sahibi aileler tarafından 70 milyon liraya satışa çıkarıldı. Fabrikanın mirasçılarında Eda Akalın, "Büyük dedem ortağıyla fabrikayı lastik çizme üretmek amacıyla almış. 1'inci Dünya Savaşı çıkınca hayalini gerçekleştirememiş" dedi.

Uzun yıllardır atıl durumda olan fabrika, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 1991 yılında 1'inci derece tarihi eser olarak tescil edilip, koruma altına alındı.

Bakımsızlıktan bazı duvarları yıkılan fabrikanın demir konstrüksiyon iskeleti sapsağlam duruyor. Kapı ve pencereleri zarar gören binanın içerisinde ise ağaçlar ve otlar çıkmış. Dönemin şartlarında kibritleri taşımak için fabrikaya döşenen dekovil rayları da bozulmadan günümüze kadar gelmiş. 15 bin 377 metrekare araziye sahip iki parselden oluşan bina, 5 bin metrekare kapalı alanı olan ticari bir mülk olarak geçiyor.

FABRİKA GÜNÜMÜZDE DEPO OLARAK KULLANILIYOR

Hisse sahibi aileler, 5 ayrı bölüme ayırdıkları fabrikayı, kendi işlerini yürütmek için kullanmaya devam ediyor. Ailelerden biri, mermer işletmesi için kullanırken, diğeri kauçuk bant üretiminde kullanıyor. Genelde depo olarak kullanılan bina, satışından sonra boşaltılacak.

AKALIN: CUMHURİYET DÖNEMİNDE BÜYÜK DEDEM SATIN ALMIŞ

Fabrikanın dördüncü nesil mirasçılarında Eda Akalın, "Cumhuriyet'in ilanıyla fabrika mülk olarak satılan binalardan biriymiş. Büyük dedem ve bir kişi daha var, 2 aile olarak lastik çizme fabrikası kurmak için burayı almışlar. Yurt dışına hem makine hem de hammadde almaya gittikleri sırada 1'inci Dünya Savaşı çıkıyor ve hiçbir şey alamadan ülkeye geri dönüyorlar. O nedenle fabrika atıl olarak kalıyor, ölümler ve doğumlar oluyor, aileler genişliyor. Burası çok büyük, aileler olarak ortak paydada buluşamadık. Tarihi eser olduğu için de yönetemiyoruz, kullanamıyoruz. O yüzden satmaya karar verdik. Fabrika, kültür merkezi, alışveriş merkezi, restoran, eğlence kompleksi gibi birçok sosyal faaliyet alanı olarak kullanılabilir. Ama ev olarak değerlendirilemez, çünkü tarihi eser statüsünde. Restore edilip, çevresine emsal binalar yapılabilir, onun dışında yıkım olamaz" ifadelerini kullandı.

5 AİLE 20 HİSSEDAR VAR

Restorasyonun çok maliyetli olduğunu söyleyen Akalın, “Bize dedelerimizden miras kaldı. 5 aile toplamda 20 kişiyiz, herkes farklı işler yaptığı için binayı satarak değerlendirmek istiyoruz. Devletin burayı değerlendirmesini çok isteriz. Türklere satılması taraftarıyız. Biz içinde hiçbir değişiklik yapmadık. İnşa edildiği gibi duruyor. Korumaya çalışıyoruz ama zaman her şeyi değiştirdiği gibi mülke de zarar veriyor. Restorasyon çok maliyetli olduğu için herhangi bir girişimde bulunmadık” dedi.

ÇOK ÖNEMLİ ENDÜSTRİ MİRASI

İstanbul Gelişim Üniversitesi'nden Kültür Mirası Yönetimi Uzmanı Dr. Öğr. Üyesi İlknur Türkoğlu ise "Kibrit fabrikası önemli bir kültür ve endüstri mirasımız. Burası 1897 yılında üretime başlayan Osmanlı'nın ilk kibrit fabrikası olma özelliğini taşıyor. O dönemde fabrikanın çoğunluğu kadınlardan oluşan 200 işçi ve 50 personeli bulunuyor. 1900'lü yılların başında hammadde temininde sıkıntı olunca üretim durduruluyor. 1991 yılında tescillenerek 1993'te 1'inci derece koruma alanı ilan edilmiş" ifadelerini kullandı.

YETERİNCE KORUNAMAMIŞ

2005 yılında fabrikanın birinci bloğunda restorasyon çalışmasının yapıldığını belirten Türkoğlu, “Diğer bloklar, hisse sahibi aileler tarafından çeşitli amaçlar için kullanılıyor ama yeterince ne yazık ki korunamıyor. Birinci blok dışında kalan bölümler satışa çıkarılmış. Tüm fabrika alanı bir an önce endüstri mirası olarak kamulaştırılmalıdır. Restore edilmesini ve endüstri mirası kimliğini yansıtacak şekilde düzenlenerek bir kültür merkezi olarak kent kimliğine kazandırılması isterim. Tarihi eserler kullanılırlarsa da korunabilirler. Ama tabi ki doğru kullanmak lazım” diye konuştu.

OSMANLI'NIN BATILILAŞMA SÜRECİNE ÖRNEK

Osmanlı Devleti'nin Batılılaşma döneminde yaptırdığı önemli fabrikalardan biri olduğunu vurgulayan Türkoğlu, “1893 yılında Osmanlı Devleti, Fransızlarla ticari anlaşma yapıyor. Bu anlaşmadan sonra Fransızlar sermaye koyarak fabrikanın yapılmasını sağlıyor. Hammadde tedarikinde sıkıntı yaşanıyor sonra 1'inci Dünya Savaşı başlıyor o nedenle fabrikanın ömrü uzun olmuyor” diye konuştu.

ÖĞRENCİLERDEN BU KEZ ‘SOSYAL ZORUNLULUK PROJESİ’

Üniversite öğrencileri dijital bağımlılık konusuna dikkat çekmek için bir proje başlattıklarını duyurdu. ‘Sosyal Zorunluluk Projesi’ adını verdikleri (SOZOP) projeye teknoloji bağımlılığını azaltmak ve kitap okuma alışkanlığı kazandırmak amaçlanıyor.

Teknolojiyi oldukça fazla kullanan gençleri dijital bağımlılık konusunda bilinçlendirmeyi amaç edinen sosyal sorumluluk projesi hakkında konuşan proje koordinatörü İstanbul

Gelişim Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Melis Boyacı, "Dijital bağımlılık, dijital dönüşümün çok yoğun yaşandığı bir dönemin bireyleri olarak hepimizin karşı karşıya olduğu bir durumdur. Özellikle pandemi ile beraber çok daha fazla hissedilmeye başlandı. Yaşanan bu duruma dair bir farkındalık yaratmak istedik. Bu noktada sesimizi duyurabileceğimiz ve aynı zamanda ters köşe olarak farkındalık yaratabileceğimiz bir yer olarak sosyal medya platformundan paylaşımlarda bulunmaya karar verdik" dedi.

"ESPRİLİ BİR ŞEKİLDE GÜNDEME GETİRİYORUZ"

Dijital bağımlılık ve çeşitleri hakkında bilgilendirici paylaşımlarda bulduklarını belirten Boyacı, "Aynı zamanda dijital bağımlılığı, öğrencilerimizin yaptığı illüstrasyonlarla ve hareketli grafiklerle eğlenceli ve eleştirel bir şekilde görselleştirip esprili bir şekilde gündeme getirmeye ve farkındalık yaratmaya da çalışıyoruz. Bunun yanı sıra öğrencilerimiz okudukları kitaplar üzerinden 'challenge' (akım) oluşturuyorlar. Böylece dijital bağımlılığa karşı kitap okuma gibi alışkanlıklarla zamanımızı daha verimli kullanma yolları öneriyoruz. Ayrıca bize birçok kolaylık sağlayan teknolojiyi olumlu yönde kullanmayı vurgulamaya çalışıyoruz" ifadelerini kullandı.

"BAĞLI OLMAKTAN BAĞIMLI OLMAYA GİDİYORUZ"

Dijital bağımlılığın farklı türleri olduğuna dikkat çeken Boyacı şu ifadeleri kullandı:

"Sosyal medya bağımlılığı, dijital platformlardan alışveriş bağımlılığı, staklama, dijital oyun bağımlılığı, cep telefonu bağımlılığı gibi farklı türler var. Yeni medyanın sağladığı eş zamanlılık, interaktiflik ve mobilite toplumsal bir dönüşümü de beraberinde getiriyor. Artık her zaman istediğimiz her yerde herkesle iletişim halinde olabiliyoruz. Bu ise beraberinde 'FoMo' olarak da tanımlanan sürekli iletişimde olma isteği ve bir şeyleri kaçırma kaygısını getiriyor. Sürekli iletişimde kalmak ve güncel olarak gelişmeleri, paylaşımları takip etmek istiyoruz. Sosyal medya platformlarında geçirdiğimiz zaman gittikçe artıyor, dijital platformlarda bir alışveriş sitesinden diğerine bakarken saatler geçiriyoruz. Kendimizi bilgisayar ya da cep telefonlarımızın başında saatlerce oyun oynarken ya da internette o haberdan diğerine gezinirken buluyoruz. Bu noktada sosyal medya platformlarının bize sağladığı daha özgür ve demokratik bir biçimde bilgiye ulaşma ve iletişimde olma, yani sosyal yaşamla 'bağlı' olma durumundan bu platformlara 'bağımlı olma'ya doğru bir gidiş söz konusu."

"BİZCE İSTANBUL" PROJESİ ARAŞTIRMALARI SERGİYE DÖNÜŞTÜ

İstanbul'un kültürel mirasını doğru tanıtarak, sanatına, kültürüne sahip çıkan bir gençlik oluşması konusunda farkındalık yaratmayı amaçlayan, üniversite öğrencilerinin imza attığı "Bizce İstanbul" projesi araştırmaları sergiye dönüştü.

İç Mimarlık, İç Mimarlık Çevre Tasarımı, Sinema ve Televizyon, İletişim Tasarımı, Grafik Tasarımı gibi birçok farklı bölümde lisans eğitimi gören öğrencilerden oluşan 'Bizce İstanbul' proje ekibinin araştırma serilerinden oluşturduğu sergi çevrimiçi olarak sanatseverlerle buluştu.

İstanbul Gelişim Üniversitesi (İGÜ) Güzel Sanat Fakültesi tarafından organize edilen Tasarım Fest'21 kapsamında düzenlenen sergide, "Evinde Öğren" serisi, "İstanbul'a Dair Notlar" serisi ve "İstanbul'dan Haberler" serilerinin görsellerine yer veriliyor.

Araştırma serilerin hazırlanışı ve içeriği ile ilgili bilgi veren Dr. Öğr. Üyesi Pelin Aykut şöyle konuştu:

"Sergide yer alan işler, bir senedir pandemi koşullarında keyifle ürettiğimiz serilerden oluşuyor. 'Evinde Öğren' serimizde İstanbul'un simge eserlerine ait rivayetler ve tarihçelerinden bahsediyoruz. Bu seride ekibimizden İç Mimarlık öğrencileri Seray Nisa Yavuz ve Ahmet Taha Demirci yer alıyor. İlgi çekici olduğuna inandığımız, bizi büyüleyen bilgilerle karşılaştık ve bu sebeple serimizin sergide yer almasını istedik. Bir diğer serimiz "İstanbul'a Dair Notlar" ise ekibimizden İletişim ve Tasarımı Bölümünden Simge İrmak Arbaç'a ait. İstanbul'a dair pek duyulmamış birçok detay bilgiyi takipçilerimize sunduk ve oldukça keyif aldık. Bizi epey besleyen serilerden biri oldu. "İstanbul'dan Haberler" serimizde de ekibimizden İç Mimarlık öğrencileri Seray Nisa Yavuz ve Ahmet Taha Demirci yer aldı. İstanbul'un tarihi, restore edilmeyi bekleyen yapılarına ilişkin haberleri derledik. Yapıların öykülerine de göz atma fırsatı yakaladık. Bu anlamda yine hem keyifli hem bilgilendirici bir seriyi daha tamamlamış olduk ve sergide yer verdik. Zaten yola çıkarken de ekipçe mottomuz "İstanbul'a her yönden bakabilmek" olduğundan serilerimizle pandemi sürecine rağmen bu mottoyu sürdürdük."

Sergi, üniversitenin web sitesinde yayınlanan bağlantılar üzerinden çevrimiçi olarak gezilebiliyor.